

DOSKONALENIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM II ETAP

Tytuł: **Znaczenie wymagań państwa wobec szkół
w kształtowaniu lokalnej polityki oświatowej**

„Jakość oświaty jako efekt zarządzania strategicznego”

- szkolenie dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego

Autor: Maria Utracka

Nowy nadzór pedagogiczny

Od 9 listopada 2009 roku obowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009r. w sprawie **nadzoru pedagogicznego** - (Dz. U. z 2009 r. Nr 168 poz. 1324, zmiana od 1 września 2013, zmiana od 06 sierpnia 2015)

Celem rozporządzenia jest wzmocnienie systemu nadzoru pedagogicznego z ukierunkowaniem jego sprawowania na:

dokonywanie analizy i oceny jakości działalności edukacyjnej zarówno szkół, jak i placówek.

Przyczyny zmian

Najważniejszymi powodami zmiany decydującymi o konieczności poprawy i wzmocnienia systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkół i placówek były:

- 1) brak efektywności dotychczasowego systemu nadzoru pedagogicznego w stosunku **do tempa i zakresu przemian** oraz **potrzeb edukacyjnych społeczeństwa**,
- 2) **niezadowalająca praca szkół i placówek** oraz organów prowadzących w celu poprawy jakości kształcenia, **powodująca nierówności edukacyjne o charakterze środowiskowym**,

które są problemem w mniej rozwiniętych częściach kraju (*podkreślić należy, że wyrównywanie szans edukacyjnych było jednym z fundamentalnych celów reformy oświatowej*)

Przyczyny zmian

- 3) konieczność pozyskiwania rzetelnej informacji niezbędnej do kreowania polityki oświatowej państwa, a także polityki oświatowej na poziomie regionalnym i lokalnym;
- 4) zapewnienie możliwości wielokierunkowego rozwoju osobistego i społecznego uczniów i nauczycieli, zgodnego z ich aspiracjami i możliwościami.

Założenia

Wprowadzona zmiana nadzoru zakłada:

- ujednolicenie działań z zakresu zewnętrznego nadzoru pedagogicznego na terenie kraju,
- ustalenie ogólnie obowiązujących wymagań Państwa wobec szkół i placówek,
- ujednolicenie narzędzi ewaluacji i kontroli,
- szkolenia osób sprawujących zewnętrzny nadzór pedagogiczny.

Założenia

Kluczowa rola wymagań Państwa postawionych:

- każdej szkole,
- przedszkolu,
- placówce oświatowej.

Wymagania

Wymagania wyznaczają pożądany stan w systemie oświaty pokazując jego,

- **uznane za kluczowe, cele i zadania,**
- **nie obejmując jednak wszystkich możliwych zagadnień związanych z różnymi obowiązkami szkół wobec uczniów i rodziców,**
- **wskazują natomiast strategiczne i priorytetowe kierunki działań,**
które wiążą się z wyzwaniami stojącymi przed współczesnymi społecznościami.

- Zapisane w rozporządzeniu wymagania i ich charakterystyki stanowią kontynuację funkcjonujących obecnie – na podstawie rozporządzenia z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego – rozwiązań w tym zakresie.
- Spełnianie wymagań jest obowiązkiem szkoły, a sposób, w jaki szkoła realizuje poszczególne wymagania, zależy od jej autonomicznych decyzji.

- Wymagania stanowią o pożądanym sposobie realizacji zadań przez szkoły i placówki, wskazując ich – uznane za kluczowe – cele i zadania.
- Wymagania nie obejmują wszystkich możliwych zagadnień związanych z obowiązkami szkoły wobec uczniów i rodziców, ale **wskazują wymagania strategiczne i priorytetowe, wybrane w taki sposób, aby pomagały planować i organizować pracę szkoły.**

12 Wymagań wobec wszystkich szkół i placówek w Polsce

1. Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów.
2. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.
3. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej.
4. Uczniowie są aktywni.
5. Kształtowane są postawy i normy społeczne.

6. Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.
7. Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych.
8. Promowana jest wartość edukacji.
9. Rodzice są partnerami szkoły lub placówki.

10. Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju.

11. Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.

12. Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi.

- Szkoły powinny dobierać metody i sposoby działania, tak aby umożliwiały one osiągnięcie stanu opisywanego przez wymagania, ale również odzwierciedlały specyfikę szkoły lub placówki.
- Wymagania zostały sformułowane w sposób ogólny, pozwalający na wytyczenie kierunków działania i jednocześnie umożliwiający szkołom i placówkom prowadzenie działalności zgodnie z lokalnymi potrzebami i uwarunkowaniami środowiska

Podpisane 6 sierpnia 2015 roku rozporządzenie w sprawie zmiany rozp. o nadzorze określa wymagania wobec szkół i placówek, dotyczące tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej. Wymagania te dotyczą pożądanego stanu w systemie oświaty, pokazując jego, uznane za kluczowe, cele i zadania.

1. Efektów w zakresie kształcenia, wychowania i opieki oraz realizacji celów i zadań statutowych,
2. Organizacji procesów kształcenia, wychowania i opieki,
3. Tworzenia warunków do rozwoju i aktywności uczniów,
4. Współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym,
5. Zarządzania szkołą i placówką.

- Wymagania wobec szkół są – obok podstawy programowej – drugim ważnym dokumentem programowym szkoły, wyznaczającym kierunki jej rozwoju.

Fundamentalne założenie nadzoru pedagogicznego rozgraniczają **trzy zadania nadzorcze** organów sprawujących ten nadzór, w tym kuratorów oświaty.

Do zadań tych należą:

- 1) **ewaluacja** działalności edukacyjnej szkół i placówek;
- 2) **kontrola** przestrzegania przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli;
- 3) **wspomaganie** pracy szkół i placówek oraz nauczycieli w zakresie ich działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej.

Minister Edukacji Narodowej
(rząd)

Kurator oświaty
(działa w każdym województwie
w imieniu wojewody,
podlega więc administracji rządowej)

Rada gminy (miasta)
(organ stanowiący gminy,
a więc samorządu)

Wójt
(burmistrz, prezydent)
(organ wykonawczy gminy,
a więc administracji samorządowej)

Nadzór
pedagogiczny
(w sprawach
merytorycznych)

Nadzór w sprawach
finansowych i
organizacyjnych

Edukacja
Wychowanie,
Opieka
Realizacja zaleceń

SZKOŁA

Etaty
Koszty stałe
Godziny zajęć specjalistów
Sprzęty
Pomoce

Dostosowanie
procesu nauczania
oraz form wychowania
i opieki do potrzeb
i możliwości ucznia

Arkusze organizacji
Plan wydatków

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ośrodek
Rozwoju
Edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

DOSKONALENIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ
NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM ETAP II

Ewaluacja

Ewaluacja jakości pracy szkół i placówek **określa** stopień spełniania przez szkołę lub placówkę ustalonych wymagań na podstawie:

- **oceny** przebiegu **procesu** działań,
- a także **efektów** podejmowanych działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych
- oraz **warunków działania** szkoły lub placówki,
- **jakości zarządzania i jej funkcjonowania w środowisku lokalnym.**

Ewaluacja

- Z jednej strony ocena ta ma służyć każdej szkole i placówce, przynosząc informacje o tym co należy poprawić, doskonalić, aby szkoła lub placówka jak najlepiej realizowała wyznaczone zdania.
- Z drugiej strony uogólnione przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny wyniki ewaluacji stanowią podstawę do doskonalenia systemu oświaty w gminie, rejonie, województwie i w Polsce, stosownie do zmian w u.s.o. od 1 września 2015 są uwzględnione w Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych

Ewaluacja

- Ewaluacja spełniania wymagań pokazuje, co w szkole funkcjonuje właściwie, a co nie, już na etapie nauczania i uczenia się, a nie dopiero po jego zakończeniu.

Charakterystyka spełniania wymagań:

Poziomy spełniania wymagań

- **Podstawowy** – świadczący o prawidłowym przebiegu procesów kształcenia, wychowania i opieki, umożliwieniu każdemu uczniowi rozwoju na miarę jego indywidualnych możliwości, podejmowaniu przez szkołę lub placówkę działań podnoszących jakość jej pracy, angażowaniu uczniów, rodziców i nauczycieli w działania szkoły lub placówki, a także współpracy ze środowiskiem lokalnym;

- **Wysoki** – świadczący o wysokiej skuteczności działań, o których mowa w pkt 1, wyrażanej w szczególności efektami kształcenia i wychowania, pozytywnymi opiniami uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczącymi adekwatności procesu kształcenia i wychowania do potrzeb i możliwości uczniów oraz doskonaleniem jakości pracy szkoły lub placówki prowadzącym do ich rozwoju i uspołecznienia poprzez angażowanie społeczności szkolnej i środowiska lokalnego.

Raport – pytania

Przystępując do lektury raportu warto zadać sobie pytania kluczowe np.:

1. Czego dowiem się o tej szkole czytając wyniki ewaluacji zewnętrznej zawarte w raporcie ?
2. W jaki sposób jako przedstawiciel organu prowadzącego mogę wykorzystać te informacje ?
3. Jakie wnioski z uzyskanych danych są dla mnie istotne w kierunkowaniu działań oświatowych w mojej gminie/powiecie ?

- jakie jest zaangażowanie uczniów na lekcjach, jak oceniają je sami uczniowie, rodzice, nauczyciele,
- jak część zajęć lekcyjnych jest dla uczniów wciągająca i angażuje ich,
- czy uczniowie w szkole czują się bezpiecznie, jakie jest poczucie zagrożenia i czego ono dotyczy,
- czy normy, których przestrzegania oczekuje się od uczniów są zawsze stosowane przez nauczycieli.

Wykorzystanie wniosków z raportu

Wnioski z analizy raportu mają przełożenie na:

- Planowanie /budowanie strategii/ lokalnej polityki oświatowej,
- Korelację z innymi politykami, np. opieką społeczną, działalnością kulturową, regionalną...
- Określenie lokalnych standardów edukacyjnych,
- Strukturę sieci szkół,
- Politykę inwestycyjną,

Wykorzystanie wniosków z raportu

- Związki ze środowiskiem
- Poziom kadry zarządzającej, nauczycielskiej, obsługowej
- Finansowanie polityki oświatowej
- Usuwanie dysproporcji.....
- Pomoc w ocenie i efektywności planowanych/realizowanych przez szkoły/placówki zadań w stosunku do zaangażowanych środków (*kontrola zarządcza*)

Wnioski i cel zarządzania strategicznego wyływającego z analizy wskaźników oświatowych:

ORGAN PROWADZĄCY ma możliwość dokonywania syntetycznej i analitycznej oceny szkół po zapoznaniu się z treści raportów z ewaluacji zewnętrznych, analizy wyników oceniania zewnętrznego, w tym EWD, innych analiz oświatowych zewnętrznych (PISA, OBUT...) i własnych dokonywanych przez same szkoły bądź jednostkę samorządu terytorialnego.

Sposób, zakres i tryb wykorzystania m.in. Raportów ewaluacyjnych zależą od tego, **czy i w jaki sposób Władze Lokalne zechcą zgłębić dane** pozyskane w trakcie ewaluacji zewnętrznej.

Dziękuję za uwagę

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ośrodek
Rozwoju
Edukacji

ZARZĄDZANIE OŚWIATĄ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

DOSKONALENIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ
NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM ETAP II

